

Rondblik

Overdopen is overlopen

A.C. Breen

‘Moeten ook de kleine kinderen gedoopt worden?’ ‘Ja.’ De vraag is: ‘moeten (!) ook de kleine kinderen gedoopt worden?’ Het antwoord is simpel: ‘ja.’ En dit is gewoon de belijdenis van onze Gereformeerde Kerken: HC, vraag en antwoord 74. Het is van belang om deze belijdenis hoog te houden juist nu het charismatisme met een andere wind van leer door de gereformeerde kerken stormt.

Onttrekking!

Zonder iemand te willen kwetsen, zeg ik:

1. door je kind niet te laten dopen onttrek je het aan de kerkgemeenschap;
2. door jezelf te laten overdopen onttrek je jezelf aan de kerkgemeenschap.

Op beide punten wil ik kort ingaan.

1. Een kind van gelovige ouders behoort tot Gods verbond, dat Hij verzegelt in de heilige doop met het paspoort van het koninkrijk der hemelen. Ouders die dit hun kinderen ontzeggen, zeggen in feite dat hun kinderen nog niet, of nog niet ten volle, behoren tot dat koninkrijk. En omdat de kerk de volksvergadering is van dat koninkrijk, onttrekken ze hun kinderen ook als leden aan die kerkgemeenschap. En dat terwijl we toch in het doopformulier de Bijbel naspreken dat de jonge kinderen als erfgenamen van Gods rijk gedoopt moeten worden. Kinderen van Christus zijn uit kracht daarvan leden van de gemeente van Christus, en delen in de voorrechten van zijn gemeente.

We belijden dat we door de doop in Christus' kerk worden opgenomen en van alle andere volken en vreemde godsdiensten afgezonderd worden, om helemaal het eigendom te zijn van de drie-enige God van Wie we het merk en veldteken dragen (NGB, art. 34). De Goede Herder zondert zijn lammetjes af en maakt ze los van de andere kudden. De dopelingen behoren *Hem* toe. Hij vergadert ze in zijn huis, zijn kerk.

Pasgeboren kindertjes worden aangegeven, omdat ze burgers zijn van het koninkrijk der Nederlanden. Het geboortecertificaat krijgen ze *voordat* ze erom vragen. Bij de doop is het niet anders. Pasgeboren kindertjes worden gedoopt, omdat ze burgers zijn van het koninkrijk der hemelen. Ze worden niet gedoopt om Gods kind te *worden*, maar omdat ze Gods kind *zijn*, in Jezus Christus hun volkomen Verlosser, die hen *eerst* zo uitnemend heeft liefgehad.

De Gereformeerde Kerken kennen doopleiden en belijdende leden. Geen ‘in-de-wacht-leden’! Wat een vertoning als het ene ouderpaar in de kerk de ene zondag belijdt dat *onze* kinderen als leden van Christus' gemeente *behoren* gedoopt te zijn, terwijl de volgende week andere ouders uit dezelfde kerk met dezelfde belijdenis mogen belijden dat *hun* kind zo'n doop niet behoort te ontvangen. Wat een verwarring op de gereformeerde school als het ‘in-de-wacht-kind’ mijn gedoopte dochttertje vraagt waarom het eigenlijk gedoopt is. Of, nog erger, vertelt dat haar ouders het helemaal verkeerd gedaan hebben en dat ze zich moet laten overdopen als ze zelf *zover* is. Wie de kinderdoop nalaat, laat Vader staan met zijn gaven, en dat doe je dus niet.

We *worden* gedoopt. We dopen onszelf niet. En is er geen scheiding tussen de doop met water en de belofte van de Heilige Geest, want de doop met water is volgens Matteüs 28:19 ook een doop in de naam van de Heilige Geest. Met de woorden van Van Gelderen en Velema: 'De doop is een doop in het krachtenveld van de Geest' (*Beknopte gereformeerde dogmatiek*, 1992, p. 715).

2. We belijden dat we bij de doop bij de kerk van Christus worden ingelijfd (HC vr./antw. 74). Wie zich laat *overdopen*, erkent de eerste doop als inlijving in Christus' kerk dus niet. Gereformeerde gemeenteleden die het teken en zegel van *Gods* verbond in het water gooien om vervolgens zelf *ander* water te zoeken, breken met de gereformeerde kerk. Hoe je het ook wendt of keert, dit is feitelijk wat er gebeurt. En wanneer we dit binnen de kerk accepteren, breken we met hen de kerk. Onze Heidelbergse Catechismus spreekt eenvoudig de Bijbel na wanneer hij zegt dat kleine kinderen gedoopt moeten worden. God is nu eenmaal de Eerste in ons leven in Jezus Christus, onze enige Verlosser. Laten we *deze* boodschap charismatisch (met veel charisma) blijven uitdragen tegenover gemeenteleden die hun kindje niet laten dopen en/of zichzelf laten overdopen. Hoe hard het misschien ook klinkt, maar overdopen is overlopen.

Waarom gebruik ik dit woord 'overlopen'? Bij hun doop jaren geleden zei God tegen hun ouders: 'Want voor u is de belofte en voor uw kinderen' (Hand. 2:39). 'Mijn belofte is voor uw gedoopte kind. Ik zet mijn naam op het hoofdje van uw kind!' Voordat het kindje er enig benul van had, kwam God naar hem/haar toe. 'Jij bent van Mij, mijn kind!' Wat is overdopen dan anders dan overlopen naar hen die zeggen: 'Nee, niet God eerst, maar eerst moet jij wat doen voordat je iets aan Gods belofte hebt.' Het is ook teruglopen naar vóór de Vrijmaking, toen een synode verwarring stichtte door gereformeerden te binden aan een doopleer die de zekerheid van Gods belofte van wedergeboorte inruilde voor de onzekerheid van een veronderstelde wedergeboorte. Mogen we tegen ons kleine zoontje of dochtertje nog zeggen: 'Jij bent van God, mijn kind! Jij behoort tot Gods gemeente zoals het lammetje direct bij de geboorte behoort tot de kudde!?' Natuurlijk zeggen we dit. Op grond waarvan? Alleen op grond van *Gods* belofte.

In Christus geheiligd

Hoe zien we onze kinderen? Als kinderen van de eerste Adam die viel, totdat ze willen behoren bij de laatste Adam die opstond? Als kinderen die nog eerst moeten worden wedergeboren? Krijgen ze pas bij hun belijdenis de voucher van Gods verbond of hebben ze die al? Wat heeft de Vrijmaking in 1944 het oude doopformulier weer doen oplichten. Uit genade zijn onze kindertjes in Christus geheiligd en behoren daarom als leden van zijn gemeente gedoopt te worden. De onderdompeling in en de besprenkeling met het water leert ons dat we in het rijk van God niet kunnen komen of we moeten opnieuw geboren worden. En daarom betekent en verzegelt de heilige doop de *belofte* van die wedergeboorte. De voucher, dat is de bon die het geldbedrag garandeert, hebben onze kindertjes al bij de doop uit genade ontvangen.

Laten we alsjeblijft dit elkaar en anderen maar steeds voorhouden, zonder aarzeling, zonder mitsen en maren, echt overduidelijk en ondubbelzinnig, zeer beslist. We zitten hier namelijk in het hart van ons geloof.

God komt *eerst*. *Hij* komt eerst naar ons toe, in Jezus Christus. Bij de doop komt God naar ons toe met gigantische beloften. Niet wij komen naar Hem toe met ons gigantisch geloof. Dat zou wat zijn, als ons geloof de basis van de doop zou zijn. Drs. C. Bijl zegt in zijn boek *Leren Geloven* (1986²) er dit van: ‘Dan is immers de doop even onbetrouwbaar als de mensen zelf. Dan zal het inderdaad telkens nodig zijn om opnieuw te dopen en de vorige voor ongeldig te verklaren. De Brès zei terecht, dat als het zo gesteld zou zijn met de doop men zijn hoofd wel voortdurend onder water moest houden. Het hoofdbezwaar tegen nog eens dopen is, dat de doop daarmee van zijn kracht en glorie wordt beroofd. Herdopen is overigens even dwaas als wanneer een vrouw nóg eens met haar man naar het stadhuis zou willen voor een tweede huwelijksluiting’ (p. 203).

God komt eerst naar ons toe. Het watermerk in het dooppapier zat er al *voordat* onze doopnaam erop werd geschreven. Het wordt er niet pas in gebracht als *wij* zover zijn. Wie overlopen van de Geest, kunnen niet overlopen naar een geest van anabaptisme. En hiermee zijn we beland bij artikel 34 van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis.

NGB, art 34

Wij geloven en belijden het volgende over de heilige doop: ‘Daarom geloven wij dat wie tot het eeuwige leven wil komen, maar eenmaal gedoopt moet worden. De doop mag niet herhaald worden, want wij kunnen ook niet tweemaal geboren worden. Deze doop is immers niet alleen van waarde voor ons wanneer wij hem ontvangen en het water op ons is, maar gedurende ons hele leven.

Daarom verwerpen wij de dwaling van de wederdopers, die niet tevreden zijn met de eens ontvangen doop en die bovendien de doop van de kleine kinderen der gelovigen veroordelen. Wij geloven daarentegen dat men hen behoort te dopen en met het teken van het verbond te verzegelen, evenals de kleine kinderen in Israël besneden werden op grond van dezelfde beloften die aan onze kinderen gedaan zijn. Christus heeft zijn bloed even zeker vergoten om de kleine kinderen van de gelovigen te wassen, als Hij dat gedaan heeft voor de volwassenen. Daarom behoren zij het teken en sacrament van wat Christus voor hen gedaan heeft te ontvangen, zoals de HERE in de wet gebod hun kort nadat zij geboren waren, deel te geven aan het sacrament van het lijden en sterven van Christus door het offer van een lam. Dat was een sacrament van Jezus Christus.’ (Mat. 28:19; Ef. 4:5; Gen. 17:10-12; Mat. 19:14; Hand. 2:39; 1 Kor. 7:14; Lev. 12:6)

Wat opvalt, is de nadruk op het *ene* verbond van Gods genade in Oude en Nieuwe Testament met dezelfde sacramentsbelofte. In niet mis te verstane woorden wordt de kinderdoop geboden en wordt herdoop verboden. Echt waar, hier passen geen nuanceringen. Daarvoor is de betekenis van Gods verbond en het teken en zegel ervan te belangrijk. Hoe kunnen we van de betrouwbare God eisen zijn belofte *over* te doen bij onze overdoop? Bij de doop zei God ‘Ja’ tegen ons: het verbond ging van Hem uit. Bij onze belijdenis zeggen we ‘Ja’ tegen God: we willen niet onder zijn verbond uit. Dit betekent niet dat we bij onze belijdenis de doop ‘voor eigen rekening nemen’, want de doop was jaren geleden al ‘op onze rekening gestort.’

Gods eigen Woord verzekert ons ervan ‘dat de kinderen van de gelovigen heilig zijn, niet van nature, maar uit kracht van het genadeverbond, waartoe zij met hun ouders behoren. Daarom moeten godvrezende ouders niet twijfelen aan de uitverkiezing en het behoud van hun kinderen, die God zeer jong uit dit leven wegneemt’ (DL, I, 17). En we geloven en belijden dat de erfgenamen van de rijke beloften van Gods genadeverbond gedoopt *moeten* worden. En we verwerpen de dwaling van hen die niet tevreden zijn met de eens ontvangen doop.

Ten slotte

Het is wel duidelijk dat we tegenover de ongereformeerde leer van wederdoop en *vromewerkgerechtigheid* belijden: kinderdoop geboden; herdoop verboden. Met de term ‘vrome-werk-gerechtigheid’ typeerde dr. C. Trimp in *Kerk in aanbouw* (1998) de kwetsbaarheid van de evangelische beweging: ‘je moet jezelf in je geloofsbeleving voortdurend “waarmaken” bij God en bij de mensen’ (p. 125).